

[Poul Hartling.]

Der er gammel tradition for, at der ydes statsunderstøttelse til seminarieelever. I 1957 fastsattes støtten i cirkulære af 8. maj til for privatseminariernes vedkommende at udgøre 400 kr. pr. elev i præparandklasserne. I 1961 fastsatte ministeriet i skrivelse af 1. september beløbet til 525 kr. pr. elev i præparandklasserne. I 1963 blev det 550 kr. pr. elev, men i 1964 blev det halveret til 275 kr. pr. elev.

Jeg kender forklaringen på denne halvering. Den hænger sammen med, at beløbene dels har været beregnet til nedbringelse af de skolepenge, der må betales på privatseminarierne, dels har været en statsunderstøttelse, og denne sidste del skulle kunne falde bort nu, da præparanderne kan få del i ungdommens uddannelsesfond. Nedbringelsen af skolepengene har ministeriet derefter sat til de nævnte 275 kr. Dette er — set fra ministeriets embedsmænds side — en ret logisk og absolut forståelig fremgangsmåde. Set fra præparandernes side tager sagen sig imidlertid noget anderledes ud, og det må være vor opgave her ikke blot at se tingene, som de tager sig ud på papiret, men også som de tager sig ud i det praktiske liv.

Set fra præparandernes synspunkt ser sagen således ud: en ung kvinde eller mand ønsker at uddanne sig til lærer og melder sig til et seminarium. Det vil i de fleste tilfælde være et privatseminarium. Den unge person skal indmelde sig inden 15. april. Han får at vide, at skolepengene er f. eks. 1.200 kr. årligt, men der står i seminariets program, at staten har ydet 660 kr. i understøttelse pr. elev i seminarieklasserne og 550 kr. pr. elev i præparandklasserne. Vor præparand tænker, at det jo dog aldrig kan gå den vej, at staten yder mindre til uddannelsen, så han lægger roligt budget ud fra disse oplysninger.

Midt i august begynder han så i præparandklassen og indbetaler den første rate af de skolepenge, der er beregnet til 1.200 kr. minus 550 kr. — for seminariet tror

nemlig også, at ordningen i det mindste ikke forringes. De foregående år er den, omend med små skridt, blevet svagt forbedret. Og priserne stiger jo stadig.

Da vor præparand så har gået på seminariet i 6 uger, meddeler rektor, at han har modtaget en skrivelse af 28. september 1964 fra undervisningsministeriet, hvori det meddeles, at beløbet til nedbringelse af skolepenge for 1964-65 er beregnet med 660 kr. pr. seminarieelev — det er uændret — og 275 kr. pr. præparand. Til trøst for denne uventede meddelelse får han at vide, at han til gengæld kan søge ungdommens uddannelsesfond. Hvis han er fra et hjem — for trangsbedømmelsen gælder ikke ham selv, men hans hjem — hvor indkomsten ligger højt eller i mellemgruppen, kan han lige så godt lade være at søge uddannelsesfond; men vi går ud fra, at han er fra et ubemidlet hjem. Hans far skal måske leve af en lille pension eller tilsvarende indtægt. Han søger altså, ligesom hans kammerater på seminariet, ungdommens uddannelsesfond.

Men den 25. november 1964 udsender bestyrelsen for ungdommens uddannelsesfond og centralnævnet for seminarierne en skrivelse, hvori man indskærper, at maksimumbeløb for stipendier fra fonden er 6.000 kr. i år, men at maksimum for præparandklassernes elever er 3.000 kr. Det er lige så dyrt at leje et værelse og at købe en portion mad, når man er præparand, som når man er i en seminarieklasse, men medens et års leveomkostninger sættes til 6.000 kr. for alle andre studerende, skal en præparand klare sig med det halve. Ja men så kan vor præparand jo låne i ungdommens uddannelsesfond — det er jo den udvej, man peger på, når stipendierne ikke slår til. Men nej. I den samme skrivelse bestemmes det, at præparander ikke kan få del i lånemidlerne.

På tre måder stilles præparanderne altså ringere end deres seminariekammerater. For det første: de får 275 kr. i stedet for 660 kr. til nedbringelse af skolepenge; for det andet: